

- у п'ятому класі рахунків: довгострокові екологічні зобов'язання;
- у шостому класі рахунків: оплата праці персоналу, зайнятого у природоохоронній діяльності; розрахунки з соціального страхування співробітників, зайнятих у природоохоронній діяльності.

Список використаних джерел:

1. Васькович І.М. Природоохоронні витрати на виробничому підприємстві/ Васькович І.М.//Науковий вісник НЛТУ України. – 2010.
2. Галушкіна Т. П. Экономические инструменты экологического менеджмента (теория и практика) / Т. П. Галушкіна. – Одесса: ИПРЭЭИ НАН Украины, 2000. – 280 с.
3. Демина Т.А. Учет и анализ затрат предприятий на природоохранную деятельность /Т.А. Демина. – М.: Изд-во «Финансы и статистика», 1990. – 91 с.
4. Папінко В.З. Облік і аналіз природоохоронної діяльності підприємств хімічної промисловості України / автореферат дис. на здобуття наукового ступеня канд. екон. наук: 08.06. 04 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит/ Тернопільська академія народного господарства Тернопіль, Sam-Studio, 2004. – 20 с.
5. Семанюк В.З. Формування нових видів обліку та перспективи їх розвитку // Вісник ТНЕУ. – 2009.– Випуск 3. – С.12-116

Науковий керівник: к.е.н., доцент Семанюк В. З.

*Ситник Олег,
студент групи РКзм-52*

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

З метою вдосконалення організації обліку та аналізу, скорочення витрат часу облікових працівників, підвищення оперативності обліку, аналізу і прийняття управлінських рішень, актуальним є проведення функціонально-вартісного аналізу облікової інформації.

Наявність значної кількості первинних документів з обліку операцій з основними засобами викликане значною розгалуженістю видів операцій з такими активами. Це вимагає дослідження можливостей мінімізації кількості реквізитів та показників документів з метою економії витрат часу облікових працівників.

Відповідальними за вирішення управлінських завдань щодо обліку основних засобів є:

а) підрозділи: бухгалтерія, котра здійснює облік операцій з основними засобами; планово-економічний відділ.

б) посадові особи: керівник підприємства; заступник головного бухгалтера; бухгалтер з обліку основних засобів; інженер-механік; матеріально-відповідальні особи тощо.

У роботі з вдосконалення інформаційної системи з досліджуваних питань беруть участь керівники та головні бухгалтери підприємства, інженери, механіки, технологи, економісти, фінансисти тощо.

З інформацією щодо обліку основних засобів пов'язаний наступний склад управлінських завдань: визначення напрямку використання об'єктів основних засобів; збір і фіксація необхідної інформації; контроль за станом та ефективністю використання об'єктів основних засобів; економічний аналіз отриманої інформації; прийняття управлінських рішень.

Підрозділи підприємства, котрі займаються питаннями обліку основних засобів виконують такі функції:

- бухгалтерія – облікову і звітну, тобто це фінансовий облік операцій з основними засобами, контроль за своєчасністю і правильністю відображення інформації про стан та рух об'єктів основних засобів, своєчасне складання звітності з досліджуваних питань згідно із встановленою методологією;
- планово-економічний відділ – розрахунок економічної ефективності використання об'єктів основних засобів, аналіз динаміки їх складу та структури, доцільності використання тощо.

Для обліку основних засобів використовується цілий ряд документів.

Факти господарської діяльності з будівництва, виготовлення, придбання, введення в експлуатацію, підтримання в робочому стані, поліпшення і вибуття основних засобів оформлюються підприємствами первинними документами, які розкривають інформацію про: назву первинного документу, яка характеризує оформлені фактів господарської діяльності; дату складання; назву підприємства, від імені якого складено документ; зміст, кількісні та вартісні показники обсягу фактів господарської діяльності; назву об'єкта основних засобів, його інвентарний номер, дату початку і місце експлуатації, термін корисного використання; технічну характеристику (площа, обсяг, місткість, потужність тощо) та вартість об'єкта основних засобів, його переоцінку, ремонт, поліпшення та амортизацію; посади осіб, які здійс-

нювали факти господарської діяльності та оформлення первинних документів з їх підписами; перелік технічної документації, що передається (приймається) разом з об'єктом основних засобів, вид і кількість дорогоцінних металів, що містяться в об'єкті основних засобів; походження коштів (власні, цільові), використаних для придбання, будівництва і поліпшення основних засобів, та про безоплатно одержані основні засоби; особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати осіб, які брали участь у здійсненні фактів господарської діяльності [2].

На рівні підприємства таку інформацію використовують менеджери, бухгалтерія, планово-економічний та інші відділи. Ефективність використання документів характеризують такі коефіцієнти [1]:

а) коефіцієнт використання показників ($K_{ВИК}$) (формула 1):

$$K_{ВИК} = P_{ВИК} / P_{ЗАГ}, \quad (1)$$

де $P_{ВИК}$ – кількість використаних показників;

$P_{ЗАГ}$ – загальна кількість показників у документі.

б) коефіцієнт корисного використання реквізитів ($K_{К.В.}$):

$$K_{К.В.} = R_{ВИК} / R_{ЗАГ}, \quad (2)$$

де $R_{ВИК}$ – кількість заповнених реквізитів;

$R_{ЗАГ}$ – загальна кількість реквізитів у документі.

З метою визначення витрат часу на формування кожного документу доцільно провести експертне опитування.

Отримана інформація має недоліки, серед яких основними є недостатня аналітичність, оперативність і дублювання, тому для подальшого удосконалення організації обліку та аналізу основних засобів необхідним є наукові розробки з функціонального підходу, який дає можливість системного дослідження і упорядкування масивів інформації на підприємстві.

Список використаних джерел:

1. Лазаришина І.Д. Економічний аналіз: історія та тенденції розвитку: Монографія / І.Д. Лазаришина. – Рівне: УДУВГП, 2002. – 182 с.
2. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України №561 від 30.09.2003.

Науковий керівник: к.е.н., професор Мех Я. В.